

ข้อเท็จจริง

รายละเอียดพื้นฐานเกี่ยวกับไข้หวัดนก (Avian Influenza หรือ Bird Flu)

ไข้หวัดนก

เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ เอ สามารถติดต่อได้ในสัตว์หลายชนิด รวมทั้ง นก หมู ม้า แมวน้ำ และปลาวาฬ เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อในนก เรียกว่า “เชื้อไวรัสไข้หวัดนก” นกเป็นสัตว์ที่มีชีวิตที่สำคัญมากเป็นพิเศษ เพราะสายพันธุ์ย่อยต่างๆของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ เอ ซึ่งรู้จักกันดีนั้น แพร่กระจายอยู่ในกลุ่มนกป่า ซึ่งจัดเป็นสัตว์เจ้าบ้านตามธรรมชาติสำหรับเชื้อไวรัสดังกล่าว ปกติแล้ว เชื้อไวรัสไข้หวัดนกไม่ติดต่อถึงคนโดยตรง และไม่ระบาดในกลุ่มคน

เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ เอ แบ่งออกได้เป็นสายพันธุ์ย่อยต่างๆ โดยอาศัยโปรตีนที่ผิวของของเชื้อไวรัส คือ ฮีแมกกลูตินิน (hemagglutinin หรือ เรียกย่อว่า HA) และ นิวรามินิเดส (neuraminidase หรือ เรียกย่อว่า NA) โดยมีสายพันธุ์ย่อยในกลุ่ม H อยู่ด้วยกันทั้งหมด 15 ชนิด แม้พบว่าทุกสายพันธุ์ย่อยดังกล่าวติดต่อได้ในนก แต่พบว่าสายพันธุ์ HA 3 สายพันธุ์ (H1, H2 และ H3) และสายพันธุ์ NA 2 สายพันธุ์ (N1 และ N2) เท่านั้นที่กระจายได้ทั่วไปในคน

โดยทั่วไป ไข้หวัดนกไม่ทำให้สัตว์ปีกในป่ามีอาการป่วย แต่สามารถทำให้สัตว์ปีกที่เราเลี้ยงไว้ป่วยหนักและตายได้ ปกติแล้ว เชื้อไวรัสไข้หวัดนก สายพันธุ์ เอ ไม่ติดต่อในคน อย่างไรก็ตาม มีรายงานการติดต่อและการระบาดในคนหลายกรณี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 (1997) เป็นต้นมา เมื่อเกิดการติดต่อดังกล่าวขึ้น หน่วยงานสาธารณสุขต่างๆ ก็เฝ้าติดตามตรวจสอบสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีความกังวลเกี่ยวกับโอกาสเกิดโรคระบาดอย่างกว้างขวางในประชากรทั่วไปมากขึ้น

การติดต่อของเชื้อไข้หวัดนกในคน

กรณีไข้หวัดนกที่ติดต่อในคน ซึ่งยืนยันแน่นอน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 (1997) ได้แก่:

- พ.ศ. 2540 (1997):** ในฮ่องกง เชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ เอ (H5N1) ติดต่อทั้งในไก่และคน กรณีนี้เป็นกรณีแรกที่พบว่าเชื้อไข้หวัดนกติดต่อกับสัตว์ปีกสูคนโดยตรง ในระหว่างการระบาดครั้งนี้ มีผู้ป่วยเข้าโรงพยาบาลจำนวน 18 คน โดยที่ 6 คนในจำนวนนี้ เสียชีวิตลง ในการควบคุมการระบาดดังกล่าว เจ้าหน้าที่ต้องกำจัดไก่ทั้งเป็นจำนวนถึง 1.5 ล้านตัว เพื่อขจัดต้นตอของเชื้อไวรัส นักวิทยาศาสตร์พบว่า ไวรัสดังกล่าวติดต่อกับสัตว์ปีกถึงคนโดยตรง แต่ก็ตั้งข้อสงสัยว่าการติดต่อกับคนถึงคนซึ่งเกิดขึ้นได้ยากนั้น อาจเป็นไปได้
- พ.ศ. 2542 (1999):** ในฮ่องกง มีการยืนยันว่าพบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ เอ ชนิด H9N2 ในเด็ก 2 ราย ผู้ป่วยทั้งสองฟื้นตัวกลับสู่ปกติ และไม่มีกรณีผู้ป่วยไข้รายอื่นใดเพิ่มเติม ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจพบชี้ว่า สัตว์ปีกเป็นต้นเหตุในการติดต่อ และเป็นวิถีทางสำคัญในการติดต่อกับสัตว์ปีกสูคน อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ว่ากรณีดังกล่าวเกิดจากการติดต่อกับคนสูคน นอกจากนั้น ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2542 (1998-1999) ก็มีรายงานเพิ่มเติมเกี่ยวกับการติดต่อกับสายพันธุ์ H9N2 ในคนด้วย
- พ.ศ. 2546 (2003):** กรณีการติดต่อของไข้หวัดนกสายพันธุ์ เอ (H5N1) สองราย เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในครอบครัวชาวฮ่องกงหนึ่งครอบครัว ซึ่งได้เดินทางไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ป่วยหนึ่งในสองนั้นฟื้นตัวสู่ปกติ ส่วนอีกรายหนึ่งเสียชีวิต ไม่มีข้อสรุปว่าผู้ป่วยทั้งสองรายติดเชื้อมาได้อย่างไรหรือจากที่ใด นอกจากนั้น สมาชิกอีกรายหนึ่งของครอบครัวนี้ ซึ่งอาศัยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็เสียชีวิตลงด้วยอาการป่วยทางระบบหายใจ แต่ไม่มีการตรวจสอบสาเหตุการเสียชีวิต นอกจากนั้น ก็ไม่มีรายงานกรณีอื่นใดเพิ่มเติม
- พ.ศ. 2546 (2003):** มีรายงานยืนยันกรณีการติดต่อของไข้หวัดนกสายพันธุ์ เอ (H7N7) ในกลุ่มคนงานที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีก และครอบครัว ในระหว่างการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีกที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยรายงานกล่าวว่ามีผู้ป่วยเนื่องจากไวรัสสายพันธุ์ H7N7 มากกว่า 80 ราย (ส่วนใหญ่ มีเพียงอาการตาแดงหรือตาติดเชื้อ โดยมีอาการเกี่ยวกับระบบหายใจบ้าง) ผู้ป่วยรายหนึ่งเสียชีวิต (เป็นสัตว์แพทย์ผู้ไปเยี่ยมฟาร์มที่เกิดโรคติดต่อ) มีหลักฐานที่แสดงว่าเกิดการติดต่อกับคนสูคนบ้าง

รายละเอียดพื้นฐานเกี่ยวกับไข้หวัดนก (Flu)

(ต่อจากหน้าที่แล้ว)

- **พ.ศ. 2546 (2003):** มีรายงานยืนยันกรณีการติดต่อเนื่องจากสายพันธุ์ H9N2 ในเด็กชายหนึ่งในฮ่องกง เด็กชายนั้นเข้ารับการรักษาพยาบาล และฟื้นตัวสุขภาพดี

ลักษณะของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

สัตว์ปีกที่ใช้ชีวิตในน้ำบางชนิดทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านให้เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่

ด้วยการสะสมเชื้อไวรัสไว้ในลำไส้เล็กและขับถ่ายไวรัสนั้นออกในภายหลัง สัตว์ปีกที่ติดเชื้อดังกล่าวขับถ่ายเชื้อไวรัสออกทางน้ำลาย น้ำมูก และอุจจาระ เชื้อไวรัสไข้หวัดนกแพร่กระจายไปในกลุ่มสัตว์ปีกที่อ่อนแอเมื่อสัตว์เหล่านั้นสัมผัสสิ่งคัดหลั่งจากจุมก ระบบหายใจ และอุจจาระของสัตว์ปีกที่ติดเชื้อแล้ว อย่างไรก็ตาม การติดเชื้อจากมูลสุปากเป็นวิธีทางการติดต่อที่พบบ่อยที่สุด

เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่โดยมากไม่ทำให้สัตว์ปีกในป่าเกิดอาการใดๆ หรือทำให้เกิดอาการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม

ลักษณะอาการในสัตว์ปีกมีความแตกต่างกันอย่างยิ่ง ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของไวรัสและชนิดของสัตว์ปีก

การติดเชื้อจากไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ เอ บางสายพันธุ์ (ตัวอย่างเช่น สายพันธุ์ H5 และ H7) สามารถก่อให้เกิดการระบาดของโรค ตลอดจนคร่าชีวิตของสัตว์ปีกในป่าบางชนิด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์ปีกที่เลี้ยงในฟาร์ม เช่น ไก่ และไก่วงงได้

อาการของไข้หวัดนกในคน

อาการของไข้หวัดนกในคนเท่าที่มีรายงานไว้ มีตั้งแต่อาการที่คล้ายกับอาการของไข้หวัดใหญ่ทั่วไป (ได้แก่ อาการไข้ ไอ เจ็บคอ และปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ) จนถึงตาแดงหรือตาติดเชื้อ ปวดบวม อาการเกี่ยวกับระบบหายใจเฉียบพลัน ปวดบวมจากไวรัส และอาการแทรกซ้อนอื่นๆที่รุนแรงและเป็นอันตรายต่อชีวิต

ยาด้านไวรัสสำหรับไข้หวัดใหญ่

เท่าที่ศึกษากันในปัจจุบัน พบว่ายาที่ได้รับการอนุมัติให้ใช้บำบัดอาการไข้หวัดใหญ่ในคนนั้น

มีประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนกในคนด้วยเช่นกัน

โอกาสในการระบาดของไข้หวัดใหญ่ทั่วโลก

เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ทุกชนิดมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงได้ ฉะนั้น

จึงเป็นไปได้ที่เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปจนกระทั่งสามารถติดต่อถึงคนได้

และเกิดการระบาดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นๆได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากปกติแล้ว เชื้อไวรัสเหล่านี้ไม่ติดต่อกันในคน

ประชากรมนุษย์จึงมีระบบภูมิคุ้มกันป้องกันเชื้อดังกล่าวอย่างน้อยมากหรือไม่มีเลย

หากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สามารถติดต่อในคนและพัฒนาความสามารถในการแพร่กระจายจากคนหนึ่งสู่อีกคนหนึ่งได้อย่างง่ายดาย

ก็อาจก่อให้เกิด "การระบาดของไข้หวัดใหญ่ทั่วโลก" ได้

ภูมิหลังเกี่ยวกับการระบาดทั่วโลก

การระบาดของไข้หวัดใหญ่ทั่วโลก เป็นการระบาดของไข้หวัดใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วโลก

และเกิดขึ้นเมื่อมีเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่อุบัติขึ้น แพร่กระจาย และก่อให้เกิดโรคระบาดไปทั่วโลก

การระบาดของไข้หวัดใหญ่ทั่วโลกซึ่งเคยเกิดขึ้นในอดีต ได้นำมาซึ่งความเจ็บป่วย ความตาย ความวุ่นวายทางสังคม

และความสูญเสียทางเศรษฐกิจ อย่างมหันต์

ในศตวรรษที่ 20 มีการระบาดทั่วโลกอยู่ 3 ครั้ง โดยแต่ละครั้ง เป็นการระบาดที่เกิดขึ้นทั่วโลกภายในเวลา 1 ปี หลังจากที่ตรวจพบ อันได้แก่:

- **พ.ศ. 2461-2462 (1918-19) "ไข้หวัดใหญ่สเปน (Spanish flu)"** สายพันธุ์ [A (H1N1)] ทำให้มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากไข้หวัดใหญ่สูงที่สุดเท่าที่เคยมีมา กล่าวคือเป็นจำนวนมากกว่า 500,000 คนในสหรัฐฯ และอาจเป็นจำนวน 20 ถึง 50 ล้านคนทั่วโลก ผู้คนจำนวนมากเสียชีวิตลงในเวลาสองสามวันแรกหลังจากติดเชื้อแล้ว และอีกจำนวนมากเสียชีวิตลงเนื่องจากอาการแทรกซ้อนในเวลาไม่นานต่อมา ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้เสียชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อยและสุขภาพแข็งแรง
- **พ.ศ. 2500-2501 (1957-58) "ไข้หวัดใหญ่เอเซีย (Asian flu)"** สายพันธุ์ [A (H2N2)] ทำให้มีจำนวนผู้เสียชีวิต 70,000 คนในสหรัฐฯ ตรวจพบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่เอเซียเป็นครั้งแรกในสาธารณรัฐประชาชนจีน ราวปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 (1957) จากนั้นเชื้อไวรัสนี้ก็ระบาดไปถึงสหรัฐฯในเดือนมิถุนายน ปีเดียวกัน
- **พ.ศ. 2511-2512 (1968-69) "ไข้หวัดใหญ่ฮ่องกง (Hong Kong flu)"** สายพันธุ์ [A (H3N2)] ทำให้มีจำนวนผู้เสียชีวิตประมาณ 34,000 คนในสหรัฐฯ ตรวจพบเชื้อไวรัสสายพันธุ์นี้เป็นครั้งแรกในฮ่องกงราวต้นปี พ.ศ. 2511 (1968) จากนั้นเชื้อก็ระบาดไปถึงสหรัฐฯในปีเดียวกัน เชื้อไวรัสสายพันธุ์ เอ (H3N2) ยังคงกระจายตัวอยู่ทั่วไปในปัจจุบันนี้

ทันทีที่เชื้อไวรัสชนิดใหม่ที่ระบาดได้ทั่วโลกอุบัติขึ้นและแพร่กระจาย

เชื่อนั้นก็มักค้างอยู่ในกลุ่มประชากรและทำให้เกิดการติดต่อเป็นเวลาหลายปี ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ (U.S. Centers

รายละเอียดพื้นฐานเกี่ยวกับไข้หวัดนก (Flu)
(ต่อจากหน้าที่แล้ว)

for Disease Control and Prevention) และองค์การอนามัยโลก ร่วมกันดำเนินโครงการสอดส่องอย่างเข้มงวด เพื่อเฝ้าตรวจตราการติดต่อของไข้หวัดใหญ่ทั่วโลก รวมทั้งการเกิดไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ที่อาจระบาดได้ทั่วโลกอีกด้วย

หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดเยี่ยมชม www.cdc.gov/flu หรือโทรติดต่อโทรศัพท์สายด่วนเพื่อสาธารณชนของ CDC ที่หมายเลข (888) 246-2675 (ภาษาอังกฤษ) หรือ (888) 246-2857 (ภาษาสเปน) หรือ (866) 874-2646 (TTY)

15 มกราคม พ.ศ. 2547

หน้า 3 จาก 3